

*XII. Erdélyi Tudományos Diákköri Konferencia – Kolozsvár,
2009. Május 15-17.*

A büntető törvénykönyv aberrációja¹ – vérfertőzés legalizálása

Szerző: Nagypál Viola

Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Jogi kar

Első év

Témavezető: dr. Fábián Gyula

Babeş-Bolyai tudományegyetem, Közjogi tanszék

Ügyész, tanár

¹ Magyar Értelmező kéziszótár szerinti, kizárólag Tud. értelmében használom

Tartalomjegyzék

I. rész

A vérfertőzésről

Bevezetés.....	3
A vérfertőzésről általánosan.....	3
Vérfertőzés a történelemben.....	4
Elméletek a vérfertőzés kialakulásáról és hatásáról a társadalomban.....	5
Vérfertőzés a jogtörténelemben.....	7

II. rész

A vérfertőzés a büntetőjogban

A büntetőjogról általánosan.....	8
A nemi erkölcs ellen irányuló bűncselekmények. A vérfertőzés.....	8
Összehasonlítás más országok vérfertőzésre vonatkozó törvényszakaszával..	9
A Btk. abberációja-vérfertőzés legalizálása.....	12

III. rész

A vérfertőzés és legalizálása kolozsvári joggyakorlók szemszögéből

A felmérés célja.....	13
Kérdőív.....	13
A kérdőív kiértékelése, következtetés.....	15

IV. rész

Felhasznált irodalom.....	16
Függelék.....	17

I.rész

A vérfertőzésről

Bevezető

„ [...] a tapasztalat forrásai pedig többnyire a rossz döntések”
Robert Abercrombie Lowett²

Néha nehéz meghatározni azt, hogy mi helyes és mi helytelen. Mégis, azt hiszem, hogy a legegyszerűbben a következő képpen határozható meg eme két fogalom: helyesnek könyvelhetőek el azok a tettek, cselekedetek, amelyek társadalmilag elfogadottak, helytelen tett, cselekedet pedig mindaz amit a társadalom elfogadhatatlannak tart.

Nehéz ennek fényében azt is meghatározni, hogy aki helytelenül cselekszik annak milyen büntetés jár, mert nem minden esetben tekinthető a bűn bűnnek. Így van ez a vérfertőzés esetén is. Egyaránt vannak pro és kontra elméletek, vélemények a vérfertőzésről. Történelmi koronként, az adott kor viszonyait tekintve változó a népek hozzáállása a vérfertőzéshez.

A jelenlegi román Büntető törvénykönyv (továbbiakban Btk.) 203. törvényszakasza előírja, hogy „ A nemi közösülés egyeneságú rokonok vagy fiú- leánytestvérek között 2 évtől 7 évig terjedő börtönnel büntetendő” .

A Btk. tervezet a vérfertőzés büntethetőségét megszünteti. Bárki aki betöltötte 18. életévét és szabad akarata által folytata nemi közösülést egyeneságú rokonával, illetve fivérével, nővérel nem számít bűncselekménynek.

A dolgozat alapvető témája a büntetőjog keretén belül a vérfertőzés. Szemlélve ennek múltját, jelenét és a Btk. tervezet fényében azt, hogy miként hathat ki a román társadalomra a vérfertőzés legalizálása.

Vérfertőzésről álatánosan

A vérfertőzés (lat. incestus) nem csak, mint büntetőjogban előírt jogszabály vizsgálható, hanem morális, etikai, vallási, pszichológiai, orvostani vonzata is van.

²

A vérfertőzés a Magyar értelmező kéziszótár szerint „közeli vérrokonok közötti szexuális kapcsolat” -ot jelent. A Román értelmező szótár külön kitér arra, hogy büntetendő: „erkölcsi és jogi törvények által büntetendő szexuális kapcsolat szülő és gyermek illetve fiú-, leánytestvér között”³. Orvostani meghatározás alapján, egyenes ágú közeli rokonok vagy fiú-, leánytestvér közötti szexuális kapcsolatban vagy invertált szexualitásban megnyilvánuló büntett⁴. Büntetőjogi meghatározása „nemi erkölcs elleni bűncselekmények csoportjába tartozó bűncselekmény, jogi tárgya a nemi kapcsolatoknak a társadalomban kialakult erkölcsi rendje, a család morális és biológiai egészségének megvédése. (Vasiu 1995. 166)

Vérfertőzés a történelemben

Ősidők óta a rokonok közötti nemi kapcsolat becstelenségnek számított és szigorúan büntetve volt a közösség által.

Az ősközösségeknél illetve a természeti népeknél tabunak számított az incestus. A tabu egy olyan szabály volt, amelyet a közösség tett kötelezővé saját létfenntartásuk érdekében. Céljuk a csoporton belüli viselkedések, szokások, a számukra legfontosabb és leginkább felhasznált javak – élelem, anyagi javak, nő! ellenőrzése volt. Aki megszegte a vérfertőzés tilalmát, nemzeten belüli szankciórendszer lépett hatályba, kitzasztották a közösségből. A kitzasztás nem minden esetben szó szerint értendő, volt amikor száműzték közösségükből, de kitzasztásnak számított a megölés vagy a státuszvesztés is. A tabut hagyomány örökölte.

Ki ne hallott volna már az ókori világ hét csodájának egyikéről, a Halikarnasszoszi mauzóleumról. Gondolom azt már kevesebben tudták, hogy a hatalmas műemlék testvéri rokonságon alapuló házastársakat rejt. Mauszólosz király, testvérét, Artemisziát, vette feleségül és az ő tiszteletére kezdte el építeni.

Szophoklész, 2.500 évvel ezelőtt irt, tragédiájának témája Oidipusz király története, aki saját édesanyját, Iokasztét, vette feleségül. A tragédia központi témája a vérfertőző házasság. Házasodva és szexuális kapcsolatot létrehozva saját anyjával, megszegte a vér törvényét, a rokonkapcsolati szabályokat.⁵

³ <http://dexonline.ro/search.php?cuv=incest>

⁴ <http://dictionar.romedic.ro/incest>

⁵ Graves, Robert: A görög mítoszok II. kötet, Európa könyvkiadó, 1981. 5-17 o.

A mítosz szerint nem tudott vérségi alapon fekvő eredeti kapcsolatukról, ez a házasságuk után derült, aminek következménye egy öngyilkos édesanya-feleség-királynő, illetve egy vak fiú-férj-király.

Az ókori egyiptomba a betelepített görögöknél áll fenn a vérfertőzés helyzete. Extrém szociális nyomás alatt voltak. Döntésüket, hogy kivel házasodhattak, mennyire közeli rokonnal külső tényezők hatására voltak kénytelenek meghozni. Mint betelepített népek, Egyiptomba, úgy érezték, hogy ideológiájuk és anyagi helyzetük veszélyben forog, a gazdagabb családoknak gondolni kellett a vagyonuk fenntartására is és egy teljesen különálló etnikai szabályok szervezésében élő népcsoport voltak.

Görögök őznek csak az volt mondható, aki 4 szintre visszamenően csak görög elődei voltak. Ha egy görög egyiptómival kötött házasságot automatikusan egyiptomivá vált.⁶ Abban az időben image kérdés volt, hogy ősgörögnek volt vagy valahol, valamelyik ősnél elvesztette ezt a kiváltságos „jelzőt” A példát, hogy a vérfertőző kapcsolatok igen is megengedhetők és elfogadott is lehet, az egyiptomi fáraók fiú- leánytestvér házasságból meritették, lemásolták a szokást, maguknak is ezzel egy magasabb társadalmi rangot tulajdonítva. A vérfertőzés, nemi aktus rokonok között a görög telepeseknél elfogadott volt, legális cselekedetnek számított. Ez az eset egy átlagtól eltérő tendencia volt.

Elméletek a vérfertőzés kialakulásáról, és hatásáról a társadalomban

Már sokan próbálták megmagyarázni a vérfertőzés fogalmának eredetét és szerepét az emberi társadalomban. Freud elmélete az Oidipuszi komplexus szerint a gyermekeknek vérfertőzés szerű vágyai vannak az ellentétes nemű szülő irányába. Általában fiúgyermek vérfertőzés szerű kapcsolatot alakít ki anyjával. Ez a kapcsolat, csak vágy és ábránd formájában van jelen, nem jön létre fizikai kapcsolat. Ez annak a módszernek az elsajátítása, hogy ezeket a vágyakat a gyermek egy család kívüli szerelmi kapcsolat irányába fordítsa, kritikus szerepet játszik a gyermek szexuális fejlődésében, mert a kötelék nem szakad meg és elvezet az Oidipusz szerű komplexushoz.⁷

⁶ Shaw, D. Brent: Explaining Incest: Brother-Sister Marriage in Graeco-Roman Egypt, Man, New Series, vol. 27 1992. pp. 267-299

⁷ Fischer, L. Nancy: Oedipus Wrecked? The Moral Boundaries of Incest, Gender and Society, vol. 17, No.1 2003. pp.92-100

Bryan Strong, *Sex and Incest in the Nineteenth – Century Family* című cikkében, Freud elmélet világitja rá a 19. századi nyugati családképre. Amikor az anya és a gyermeke egy sokkal nagyobb érzelmi köteléket alakított ki, mint feleség férjével. Nemi közösülés csak gyereknemzés céljából történt. A gyerek volt aki pótolta a férj hiányát, kizárólag érzelmi szinten, tehát nem történt fizikai kontaktus.⁸

Nancy L. Fischer⁹ két módot említ, ami a vérfertőzés megközelítését illeti: a vérkötélék illetve a gyerekekkel szembeni szexuális visszaélés értelmében. Két különböző módon közelíti meg a rokoni illetve szexuális rendszereket. Egy új és egy rég szemszögből tekint rájuk. A régi rokoni rendszer a vérbeli köteléket tekinti alap szimbólumnak, míg a modern rendszer a szexuális vágyat tekinti alap szimbólumnak. A vércapcsolat szerinti megközelítés a családot biológiai összefüggések szerint határozza meg, ahol a szex az utód nemzés célját szolgálja, és a vérfertőzés a rokoni határok áthágását jelenti. A vágy, vágyakozás szerinti megközelítést egy újszerű rendszernek tekinthetjük, melyben a családot különféle kötelékek alakítják ki, és a szex az örömszerzés és perverzió eszköze. Ebből a szemszögből a vérfertőzést elkövető beteges vágyait és az általa okozott sérüléseket jelenti.

Fischer cikke a vérfertőzést ebből a vérkötélék-vágy megközelítésből tárgyalja. Úgy gondolja, hogy a rokoni kötelék, mint vágy szükséges ahhoz, hogy vérfertőzésről beszélhessünk. Pontosabban amelelt érvel, hogy a rokoni kötelékek fontosak abban, hogy a vérfertőzést erkölcsileg helytelennek nyilvánítsák.

Levi- Strauss elmélete „Les Structures Élémentaires de la Parente” (1949 és 1956) szerint egyszere biológiai lény és egy társadalmi egyed. Cselekedetei természethez és feltételekhez kötöttek. Viselkedését pszichó-biológiai és pszichológiai tényezők befolyásolják. A jelenségeket kétféle képpen osztályozza: természeti jelenség és kultúrális jelenség.

Ha egy jelenség mindenhol jelen van, fellelhető földrajzilag, kultúrálisan akkor az természetes jelenség. Ha egy jelenségnek nincs természetes, vagy ösztönszerű gyakorisága akkor kultúrális jelenségről beszélünk. Ezzel magyarázza a vérfertőzés kapcsolatát is. Nincsen természetes gyakorisága a partner választásnak, beleértve a vérfertőzést is, úgy gondolja, hogy emiatt egy kultúrális eredetű jelenségről beszélünk. Tehát a társadalom hozta létre, de persze vannak biológiai okai is.

⁸ Strong, Bryan: *Toward a History of the Experiential Family: Sex and Incest in the Nineteenth-Century Family*, *Journal of Marriage and Family*, vol. 35, 1973. pp. 457-466

⁹ Fischer, Nancy: *Oedipus Wrecked? The Moral Boundaries of Incest*, *Gender and Society*, vol. 17, No.1 2003. pp.92-100

A vérfertőzést válasznak hiszi az ösztönös szexuális párválasztás hiányára.

Levi-Strauss szerinte két általános mechanizmus szerint működik a társadalom: szűkös haszontárgyak megosztásának mechanikája illetve a kölcsönös adok-kapok társadalmi mechanikája után. Az utóbbi társadalmi mechanika, amivel magyarázza a vérfertőzés kialakulását: a leglényegesebb aspektusa, hogy bizonyos rendszerek a nőt cseretárgyként (adok-kapok) tekintették. ennek a negatív következménye a vérfertőzés.

K. Kortmulder, *An Ethological Theory of the Incest Taboo and Exogamy: With Special Reference to the Views of Claude Levi – Strauss*¹⁰ cikkében Levi-Strauss elméletét cáfolja. Szerinte a vérfertőzés biológiai eredetű és nem kultúrális. Kortmulder érdekesnek találja, hogy vagy a vérfertőzés elkerülése, vagy a külházasság preferálása ad okot a tabúra illetve az előírásra (a vérfertőzés, mint tabú). Szerinte a külházasságban élők, „külházasszaszabály” által kényszerítik a beilleszkedéshez a többieket. Ez az ami társadalmilag elfogadott, ezt a helyes és mindenki erre bólint rá. Szabály értékű és követendő forma a külházasság, szinte mondhatni, hogy kényszerítő hatalommal bír. Emiatt gondolja, Kortmulder, hogy okot ad a vérfertőzés tabújára. Azt mondja: „Ha mindenki elkerülné a vérfertőzést akkor fölösleges lenne, hogy megtiltsák”. És milyen igaza van...

Vérfertőzés a jogtörténetben¹¹

A jogtörténeti szemle lehetővé teszi, hogy korokra leosztva egy még átfogobb képet alkothassunk a nemi erkölcs elleni bűncselekményről, ebbe a kategóriába tartozó bűncselekmények közül meg a vérfertőzésről. Egyes korok és népek változatosan vélekedtek és változatosan foglaltak állást a nemi erkölcs elleni bűncselekményekről, ellentétben az incestussal, ami szinte minden korban bűncselekménynek számított.

Az ókori keleti népek törvényei kimondottan csak a házasságtörést és a vérfertőzést rendelték büntetni.

A rómaiak jogrendjében hosszú ideig a domestica disciplina hatáskörébe tartozott a nemi erkölcsöt sértő cselekmények megtorlása. A lex Iulia de adulteriis coercendis (Kr. e. 736) számos más

¹⁰ Kortmulder, K.: *An Ethological Theory of the Incest Taboo and Exogamy: With Special Reference to the Views of Claude Levi-Strauss*, *Current Anthropology*, vol. 9, 1968. pp. 437-449

¹¹ http://www.police.hu/print/elemzesek/jogalkotas/ero_kozosules.html

törvénnyel egyetemben a szemérmert és a nemi erkölcsöt sértő cselekmények egész sorozatát közbüntetésnek vetette alá. Büntetés alá esett — többek közt — a vérfertőzés, a házasságtörés, és a tisztességes hajadonnal vagy özvegyvel való közösülés.

A germán népjogok a vérfertőzést kezdetben pénzbírsággal büntették, később száműzetés volt a büntetés, a középkori német jogok pedig a XV. századig nem büntették e cselekményt. Az egyházjog, amelynek felfogása évszázadokon keresztül uralkodó volt és a középkori, sőt az újkori jogokat is sokáig befolyásolta, minden nemi erkölcstelenséget büntetnek minősített és a nemi ösztönnek bármilyen meg nem engedett megnyilvánulását megtorolta. Büntetést vont maga után a tisztességes nőszemély elcsábítása, az erőszakos közösülés, a házasságtörés, a kettős házasság, a vérfertőzés, az egyházi személyekkel létesített szexuális kapcsolat, a természet elleni fajtalanság, a kerítés, sőt bizonyos fokig az önkielégítés is.

A magyar büntetőjog nemi erkölcs elleni bűncselekményekkel kapcsolatos szabályai sokáig magukon viselték a kánonjogi felfogást. A vérfertőzés a hűtlenséggel esett egy tekintet alá.

Werbőczy István Hármaskönyve, a Tripartitum nem egységes rendszerben ugyan, de tartalmazott egyes büntetőjogi rendelkezéseket. A Hármaskönyv 14. Cím 6. §-a nevesítette a „nőrokonok megszeplősítése” és a „vérfertőztetés” eseteit, a 105. Cím 1. §-a szabályozta a házasságtörés következményeit.

„14. Czím. A hűtlenség vétkének eseteiről. Az úgynevezett hűtlenség vétkének esetei pedig azok, amelyek ha fölmerülnek, a királyi felség bárkinek fekvő jószágait még életében törvényesen és szabadon adományozhatja annak a kinek akarja.
6. § Továbbá: a kik nőrokonait ugyancsak a negyedik ízen belül megszeplősítik. Vagy a kik mostoha anyjukon erőszakot vesznek s a kik vért fertőztetnek, nyilvános elmarasztalása vagy levelesítés esetében.

A középkori romániában, a személyek közti kapcsolatok szabályozva voltak. A személyek közti kapcsolatot felbontották: személyi, rokonsági, családi, házassági és öröklési kapcsolatokra.

A rokonsági kapcsolatok tovább osztható: biológiai azaz vérszerinti, szövetségi valamint spirituális-vallási kapcsolatra. Ezek közül természetesen a vérségi kapcsolat, volt a legfontosabb. A vérfertőzés, rokonok közötti kapcsolat, házasság a VII. fokig visszamenően büntetendő volt. A válás, házasság felbontásának oka is lehetett többek között a vérfertőzés.

A középkori román társadalomban is kategorizálva voltak a bűncselekmények, amiket különösen veszélyesnek tartottak a társadalomra nézve és szigorúan büntetve voltak. A család elleni bűncselekmények kategóriájában a vérfertőzés is beletartozik.¹²

II.rész

Vérfertőzés a büntetőjogban

A büntetőjogról általánosan

Az ember kezdetétől fogva, csak közösségben képes fennmaradni és létezni. Szüksége volt közösségre kezdetek kezdetétől, hogy hatékonyabb és egy biztonságosabb környezetben éljen. Az ember amikor, csoportban, hordában, közösségben, társadalomban(bárminek nevezhető) él, szükség van szabályokra és szankciórendszerre, ezzel megelőzve anarchikus állapotok kialakulását, biztosítva az egységet és a fennmaradást.

Az államok kialakulása a jogi szabályok lefektetését és megszilárdítását is maga után vonta. Az állam meghatározza a magatartási szabályokat, amit mindenkinek köteles betartani, és megteremtette ezen szabályok kikényszerítésének eszközét is.

A jogrendszer keretén belül a tárgyi jog foglalja magába egy adott társadalom jogi szabályainak összességét, amiket az állam kompetens szerve állított fel, dolgozott ki és szentesít, valamint kényszerítő ereje által mindenkit kötelez a jogi szabályok betartására.

A büntetőjog a közjog egyik jogága, összefoglalja a bűncselekménynek számító tetteket, ezek büntetését, és a bűncselekményt elkövető személyek büntetőjogi felelőségre való vonásának feltételeit. (Boboş – Buzdugan – Rebreanu 2008. 42 – 47.)

A nemi erkölcs ellen irányuló bűncselekmények. A vérfertőzés

A nemi erkölcs ellen irányuló bűncselekmények közé tartozik: a nemi erőszak, kiskorú megrontása, szexuális zaklatás, vérfertőzés stb.

A dolgozat központi témája a vérfertőzés, tehát a nemi erkölcs ellen irányuló bűncselekmények közül, jelen esetben erre fektetődik a hangsúly.

Románia Büntető törvénykönyve két részből tevődik össze: Általános rész illetve a Különleges Rész. A Különleges rész III. Fejezet a Személy ellen elkövetett bűncselekményeket

¹² <http://www.onlinebioterra.evonet.ro/Biblioteca%20Online/DREPT/AN%201/Curs%20I.S.D.R..pdf>

tárgyalja. A III. Fejezet II. Címe a nemi erkölcs ellen irányuló bűncselekményeket összegzi. Itt olvasható a 203. törvényszakasz ami a vérfertőzést, mint bűncselekményt bünteti. Előírja, hogy „ A nemi közösülés egyeneságú rokonok, vagy fiú- és leánytestvérek között 2 évtől 7 évig terjedő börtönnel büntetendő”.

A törvényszakaszt olvasva, le kell szögezni, hogy a vérfertőzés alatt kizárólag, mint tettet csak a nemi közösülés értendő, és nem más természetű szexuális aktus. Ha más természetű nemi aktusról beszélünk egyeneságú rokonok vagy fiú- leánytestvér között akkor a Btk. 201 törvényszakaszát kellene alkalmaznunk, ami a nemi fajtalankodás vádját írja elő (Radu 2009. 11.) .

A legtöbb esetben bárki válhat tettesé, de a vérfertőzés esetén a tettesé váláshoz a törvény bizonyos személyes kvalifikáltságot követel meg: egyeneságú rokon, vagy fiú- leánytestvér.

A vérfertőzés más 20 európai államban is büntetendő: Albániában, Ausztriában, Bulgáriában, Finnországban, Lengyelországban, Észtországban, Svédországban, Németországban, Magyarországon, Észtországban, Makedóniában, Moldvai Köztársaságban, Nagy Britanniában, Szerbiában stb. (lásd Függelékek ...ábra)

Ezenkívül Kanadában, Ausztráliában, A.E.Á.-ban, Új-Zélandon, Mexikóban is bűncselekménynek számít.

Nem számít bűncselekménynek és így nem is büntetendő Franciaországban, Spanyolországban, Portugáliában.

Összehasonlítás más országok vérfertőzésre vonatkozó törvényszakaszával

A következőkben Lengyelország, Finnország, Észtország, Moldvai Köztársaság, Nagy Britanniá, Svédország illetve Magyarország vérfertőzésre vonatkozó törvényszakaszaiával hasonlítom össze a romániai vérfertőzésre vonatkozó törvényszakaszt. Az hasonlítási alapként az elkövetési magatartás, a bűncselekmény alanyát, a büntethetőség kizárását valamint a büntetést veszem.

Lengyelország 1997. évi Btk.-nek 201. törvényszakaszának értelmében : Bármely személy aki közösül felmenő-, lemenő ágú rokonával, örökbefogadott személlyel vagy örökbefogadott rokonával illetve fiú- és leánytestvérével 3 hónaptól 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Finnország jelenlegi Btk. 1998. évi, a finn Btk 17. Fejezetének 22. részének első bekezdése kimondja, hogy „ Az a személy aki nemi közösülést létesít saját gyermekével vagy más lemenő ágbeli rokonával, vagy szüleivel, felmenő ágbeli rokonával, illetve fiú- vagy leánytestvérével, vérfertőzés vádjával 2 évi börtönbüntetéssel vagy pénzbírással büntetendő”. A második bekezdés előírása szerint

„ Az a személy aki nemi közösülést folytatott szüleivel, vagy más felmenő ágbeli rokonával, ha nem töltötte be 18. életévét , és az áldozat kényszerítve volt, vagy jogtalanul elcsábított a nemi közösülésre nem büntetendő vérfertőzés vádjával.

Észtország 2001. évi Btk.-nek 144. törvényszakasa kimondja „ Egy szülő vagy egy szülői-, nagyszülői joggal élő személy nemi közösülést folytat gyermekével vagy unokájával, 3 évig terjedő börtönbüntetéssel büntetendő.

Moldvai Köztársaság 2002. évi Btk. 194. törvényszakaszának értelmében „ Nemi közösülés egyenes ágú rokonok között egészen a a harmadik ágig, valamint oldalági rokonok között (fiú-, leánytestvér, unokatestvérek) 5 évig terjedő börtönbüntetéssel büntetendő.

Nagy-Britannia 2003. évi Btk.- nek a vérfertőzésre vonatkozó 64. törvényszakasz a következő képpen van megfogalmazva: „ 16. életévét betöltött személy, aki szexuális behatolási aktus követ el vaginálisan vagy análisan, testrésszel vagy más valamivel, vagy pénisszel való orális behatolást, egy rokonával, aki betöltötte 18. életévét (szülővel, nagyszülővel, fiával, leányával, unokával, fiú-, leánytestvérével, nagybátyával, nagynénjével, unokahúgával,- öccsével), tudva, hogy rokonsági kapcsolatban állnak,6 hónapig terjedő börtönbüntetéssel vagy pénzbírsági vagy összesíthető büntetéssel büntetendő. Vád alá emelési peres eljárás esetén 2 évig terjedő börtönbüntetéssel büntetendő.

Svédország 2005. évi Btk-nek 6. Fejezetének 7 részének értelmében „Ha egy személy nem törvény által előírt formában létesít nemi közösülést gyermekével, vagy más lemenő ágbeli rokonával 2 évig terjedő börtönbüntetéssel büntetendő. Aki nemi közösülést folytat fiú-, leánytestvérével szintén két évig terjedő börtönbüntetéssel büntetendő. A rendelkezések, jogtalanul vagy más tiltott eszközök alkalmazásával kényszerítetett személyre nem alkalmazandóak.

Magyarország Btk.-nek avérfertőzésre vonatkozó törvényszakasa: (1) Aki egyeneságú rokonával közösül vagy fajtalankodik, büntetést követ el és egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Nem büntethető a leszármazó, ha a cselekmény elkövetésekor a tizennyolcadik életévét nem töltötte be.

(3) Aki testvérével közösül, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

Fennt említett országok többségének a büntető törvénykönyv vérfertőzésre vonatkozó törvényszakaszában, akárcsak Romániában, az elkövetési magatartás nemi közösülésként van meghatározva, így a lengyel, finn, észt, moldvai, svéd Btk-ban. A magyar Btk.-t illetően a nemi közösülés mellett a fajtalankodás is szerepel, mint elkövetési magatartás. Nagy Britannia Btk- nek az incesztusra vonatkozó törvényszakasa az elkövetési magatartásra nem használja a nemi közösülés

kifejezést. Élvezeteket nyújtó szexuális aktusokat sorol fel: [...] ”vaginális, anális behatolás testrésszel vagy bármi mással, illetve pénisszel való orális behatolás” [...].

Véleményem szerint, minden ország esetében jól meghatározottnak kellene lennie az elkövetési magatartásnak, vagy még célszerűbb lenne, ha a szexuális aktus kifejezéssel élnének, emelett a fajtalankodásra is kitérve, mint ahogy a magyar Btk. törvényszakaszában van. A vérfertőzés esetén mindig két különböző nemű személy között kell megtörténnjen a nemi közösülés, de nem lehet kizárni azt sem hogy két azonos nemű személy között történjen meg, ez már fajtalankodás. !!!!!!!!!!!!!!!!

A bűncselekmény alanyának meghatározása vérfertőzés bűncselekményt illetően, a magyar illetve román törvényszakaszokban azonos szó szerint. Lengyelország Btk. felmenő-, lemenő ágú rokonok, fiú- leánytestvér mellett külön megemlíti az örökbefogadott személyt, vagy örökbefogadott rokont: [...] „felmenő-, lemenő ágú rokonával, örökbefogadott személlyel vagy örökbefogadott rokonával illetve fiú- és leánytestvérével” [...]

A finn Btk. vérfertőzésre vonatkozó törvényszakaszában a bűncselekmény alanya saját gyerek, lemenő ágú rokon, szülő, felmenő ági rokon, fiú- leánytestvér.

[...] ”saját gyermekével vagy más lemenő ágbeli rokonával, vagy szülő, felmenő ágbeli rokonával, illetve fiú- vagy leánytestvérével” [...]

Az észt törvényszakaszban az unoka és gyerek jelenik meg, mint a bűncselekmény alanya. De indirekt módon az örökben fogadott személy is bűncselekmény alany, hisz a törvényszakaszban “ vagy egy szülői-, nagyszülői joggal élő személy” rész erre enged következtetni.

A moldvai törvényszakaszban az egyenes ágú rokon, III. fokig, oldalági rokon, fiú- leánytestvér, unokatestvér jelenti a bűncselekmény alanyát.

[...] „egyenes ágú rokonok között egészen a a harmadik ágig, valamint oldalági rokonok között (fiú-, leánytestvér, unokatestvérek)” [...]

Nagy Brittanía törvényszakaszában, egy gyűjtő jellegű főnév, “rokon” alatt van meghatározva a bűncselekmény alanya és, de zárójelben felsorakoztatja a pontos megnevezését a rokonoknak: [...] „egy rokonával, aki betöltötte 18. életévét (szülővel, nagyszülővel, fiával, leányával, unokával, fiú-, leánytestvérével, nagybátyával, nagynénjével, unokahúgával,- öccsével)” [...].

Svédország Btk. vérfertőzésre vonatkozó törvényszakaszában a bűncselekmény alanyai gyermek, lemenő ágú rokon, fiú- leánytestvér: [...] ” gyermekével, vagy más lemenő ágbeli rokonával... fiú-, leánytestvérével” [...].

Magyarország és Romániai vérfertőzés esetén a bűncselekmény alanyának egyenesági rokonokat illetve fiú- leánytestvért határoz meg: „egyeneságú rokonával...fiú-leánytestvérével”

A büntethetőség kizárása a felsorolt nyolc országban mindössze három ország törvényszakaszában fordul elő büntethetőség kizárása: Finnország, Nagy-Britannia, Magyarország Btk.-nek vérfertőzésre vonatkozó törvényszakaszában. Ezen országok esetében a büntethetőséget kizáró ok az életkor. Észtország és Magyarország esetében, a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nem büntethető. Nagy-Britanniában a büntethetőséget kizáró ok a tizenhatodik életév alattiság.

Ami Svédországot illeti a büntethetőséget kizáró oknak, nem életév van előírva „hanem jogtalanul vagy más tiltott eszközök alkalmazásával kényszerített személyre”.

Lengyelország, Észtország, Moldvai Köztársaságban, Romániában nincs büntethetőséget kizáró ok, külön megemlítve a vérfertőzésre vonatkozó törvényszakaszban.

A büntetések országonként változóak. Románia bünteti leginkább a vérfertőzést, 2 évtől 7 évig terjedő börtönbüntetéssel. A büntetés egy minimális és maximális kvantum között van, tehát a büntetés relativ meghatározott, főbüntetés és egyedülálló, mert csak börtönbüntetéssel büntethető és nem anyagi büntetés. Így van ez Magyarország illetve Lengyelország esetében is. Míg az előbbi 1 évtől öt évig terjedő börtönbüntetéssel bünteti, addig az utóbbi 3 hónaptól 5 évig terjedő börtönbüntetéssel bünteti.

Finnország esetében összetett-alternatív főbüntetésről beszélünk, mert 2 évig terjedő börtönbüntetés vagy pénzbírság a büntetés.

Észtország, Moldvai Köztársaság és Svédország esetében a egyedülálló főbüntetés, nincs minimum és maximum kvantum közé zárva, hanem 5, 3 illetve 2 évig terjedő börtönbüntetés az ára a vérfertőzés bűncselekményének.

Nagy-Britanniában a büntetés során figyelembe veszik, hogy peres eljárásról van szó vagy sem. Ha az előbbi akkor, akárcsak a fent említett három ország esetében a büntetés egyedülálló és főbüntetés, 2 évig terjedő börtönbüntetéssel büntetendő a vérfertőzés. Nem peres eljárás során, sokkal enyhébb a büntetés, 6 hónapig terjedő börtönbüntetés vagy pénzbírság. Ez is, akárcsak Finnország esetében összetett, alternatív főbüntetés.

Összehasonlítva láthatjuk, hogy melyik ország milyen hozzáállást tanúsít a vérfertőzés, mint bűncselekménnyel szemben, válemányem szerint ez inkább a büntetés szigorából derül ki.

A romániai Btk. abberációja – vérfertőzés legalizálása

A romániai Büntető törvénykönyvét módosítani akarják. Joggal nevezhető reformálásnak is, hisz számtalan módosításon esett át. Jelen esetben csak a vérfertőzésre vonatkozó törvényszakasz szeretném kiemelni. Jobban mondván kiemelném, ha tudnám. Tudnillik vérfertőzést, mint bűncselekmény már nincs jelen a büntető törvénykönyv tervezetében.

A 216. törvényszakasz a nemi erőszakra vonatkozik, (3) bekezdésének b) betűje alatti pontban a vérfertőzés, mint nemi erőszak büntethető 5-től 12 évig terjedő börtönbüntetéssel és bizonyos jogok elvesztésével.

A 217. törvényszakasz a szexuális bántalmazás bűncselekményét tárgyalja, ennek (2) bekezdésének b) betűje kitér arra, hogy ha az áldozat egyeneságú rokon, vagy fiú-leánytestvér. A büntetés ebben az esetben 3 évtől 10 évig terjedő börtönbüntetés és bizonyos jogok gyakorlásának eltiltása.

A 218. törvényszakasz kiskorúval folytatott nemi közösülést, mint bűncselekményt írja elő, ennek (4) bekezdésének a) alatti pont kitér arra, hogyha a kiskorú egyeneságú rokon, vagy fiú-leánytestvér. A büntetés 3 évtől 10 évig terjedő börtönbüntetés és bizonyos jogok gyakorlásának megtiltása.

A 219. Törvényszakasz a kiskorú megrontását tárgyalja (2) bekezdésének a) betűje kitér arra, ha a kiskorú egyeneságú rokon, vagy fiú-leánytestvér. Az a bűncselekmény 2 évtől 7 évig terjedő börtönbüntetéssel büntetendő.

Ezekben a törvényszakaszokban találunk vérfertőzésre vonatkozó előírást. Összegezve ez annyit jelent, hogy ha az adott személyek tizennyolcadik életévüket betöltötték és szabad akaratukból létesítenek nemi közösülést akkor az nem számít bűncselekménynek.

A felmérés célja

A felmérés célja az volt, hogy képet alkothassunk hogyan vélekednek kolozsvári jogászok, harmadéves joghallgatók valamint mesterképzést folytató joghallgatók a vérfertőzés bűncselekményről, illetve a Btk. tervezet vérfertőzés, mint bűncselekmény büntethetőségének megszüntetéséről és ennek utólagos hatásáról a társadalomra.

Kérdőív

1. Foglalkozása:

- a) Joghallgató
- b) Jogász
- c) Tanár/nő
- d) Nem tudom/nem válaszol

2. Ismeri-e a Btk. vérfertőzésre vonatkozó törvényszakaszát (203. cikkely) ?

- a) Igen
- b) Nem
- c) Nem tudom/nem válaszol

- 3. A Btk 203. törvényszakasa kimondja, hogy „A nemi közösülést egyeneságú rokonok, vagy fiú- és leánytestvér között 2 évtől 7 évig terjedő börtönnel büntetendő”. Ön szerint ez a büntetési érték:**
- a) Megfelelő
 - b) Többel büntetné
 - c) Kevesebbel büntetné
 - d) Nem büntetné
 - e) Nem tudom/nem válaszol
- 4. A Btk tervezetében a vérfertőzésre vonatkozó törvényszakasz módosult. Ismeri-e az erre vonatkozó módosításokat?**
- a) Igen
 - b) Nem
 - c) Nem tudom/nem válaszol
- 5. A Btk. tervezetben a vérfertőzés nem büntetendő, ha az adott személy nagykorú és szabad bejegyzésével történik. Ön egyetért-e ezzel?**
- a) Igen
 - b) Nem
 - c) Nem tudom/nem válaszol
- 6. Ön szerint hatással lenne-e Románia társadalmára a vérfertőzés büntethetőségének megszüntetése?**
- a) Igen
 - b) Nem
 - c) Nem tudom/nem válaszol
- 7. Van-e tudomása megtörtént esetekről?**
- a) Igen
 - b) Nem
 - c) Nem tudom/nem válaszol
- 8. Ön szerint milyen gyakorisággal fordulnak elő vérfertőzések esetek ?**
- a) Gyakran
 - b) Ritkán
 - c) Nem tudom/nem válaszol

A kérdőív kiértékelése, következtetés

A kérdőív első kérdése, a megkérdezett személy foglalkozását érinti. Azért kérdeztem, csak jogászokat, tanárokat, III. éves joghallgatókat illetve mesterképzős joghallgatókat, mert szakamiságuk révén egy objektívabban és helyesebben tudnak válaszolni a feltett kérdésekre. Első illetve 2. éves joghallgatókat kizártam, mert még nem tanulnak büntetőjogot és szakmai rálátásuk is szerintem kevesebb, mint egy harmad évesnek, vagy mesterizőnek. Amint az 1-es ábra mutatja a megkérdezettek 70% joghallgató volt, 20% jogász, 10% tanár, illetve öt százalékuk nem adott választ a kérdésekre.

A kérdőív második kérdése, hogy ismeri a Btk, vérfertőzésre vonatkozó szakaszát, azért érdekelt, mert nem minden jogász büntető jogász, nem minden tanár büntetőjogász szakértő, nem minden diák kedvenc tantárgya, és úgy gondoltam, hogy az adott válaszok arányából felmérhettem, hogy ki mennyire ismeri a Btk.-t és főleg a vérfertőzésre vonatkozó törvényszakaszát. A megkérdezettek több, mint fele, sőt 80% ismeri a vérfertőzésre vonatkozó törvényszakaszt. (lásd 2. ábra)

A harmadik kérdés a vérfertőzés bűncselekményének büntetési skálájának értékére kérdez rá. Az akartam ebből megtudni, hogy a megkérdezettek, mennyire találják súlyosnak a vérfertőzést és, hogy szerintük a büntetés megfelelő vagy sem, vagy egyáltalán nem is kell büntetni. Ez megelőlegezte az 5. Kérdést, hisz aki többel büntetné, vagy nem büntetné a vérfertőzést egyértelmű, hogy nem ért egyet a vérfertőzés büntethetőségének megszüntetésével.

Szinte fele a megkérdezetteknek elegendőnek tartja a büntetési kvantumot, míg szinte negyedük többel büntetné. (lásd 3. ábra).

A negyedik kérdés a Btk. tervezet a vérfertőzés vonatkozó módosulására kérdez rá, még nem említve konkrétan az erre vonatkozó módosítást. Ama kíváncsiságomat elégitette ki ez a kérdés, hogy mennyire vannak napirenden szakmájuk terén történő változással. Több, mint fele a megkérdezetteknek tud a tervezetről. (lásd 4. ábra), napirenden vannak vele.

Az ötödik kérdés a vérfertőzés büntethetőségének megszüntetésére kérdez rá, hogy egyetértenek ezzel vagy sem. És ki jött az a 70% arány a nem válaszokból, amit ha megvizsgálunk észrevesszük, hogy a harmadik kérdés a) illetve b) válaszainak összege. Gondolom le lehet vonni azt a következtetést, hogy határozottan nem értenek egyet ennek a törvényszakasznak büntethetőségének megszüntetésével. (lásd 5. ábra)

A hatodik kérdés a vérfertőzés jelenségének a társadalomra gyakorolt hatását boncolja. A megkérdezettek több, mint fele úgy gondolja, hogy nincs hatással a társadalomra és negyedük nem tud választ adni a kérdésre, nem tudja eldönteni. (lásd 6. ábra)

A hetedik kérdésnél arra voltam kíváncsi, hogy tudnak e megtörtént esetekről, úgy környezetüket illetően, mint sajtót helyzforrásként. Több, mint fele a megkérdezetteknek nem tud ilyen esetekről. (lásd 7. ábra)

A nyolcadik, egyben utolsó kérdés a gyakoriságra kérdez rá, hogy mennyire találják gyakori jelenségnek. A ritka és a nem tudja válaszok dominálnak, az első 60% százalékos, több, mint fele, míg a nem tudja válaszarány 35% - t mutat. (lásd 8. ábra)

A kérdőív eredményéből kiderül, hogy a megkérdezettek többsége, tisztában van a Btk. vérfertőzésre vonatkozó törvényszakasszal, az ezt illető módosításokkal is, és azt hiszem elég világosan kitűnik az, hogy a megkérdezettek határozott százaléka nem ért egyet a büntethetőség megszüntetésével, még akkor sem, ha a válaszok alapján ez egy, ritka jelenség és nem is igazán tudnak ilyenről.

Felhasznált irodalom

Dr. Ioana VasIU: Drept penal partea special: Drept penal partea specială vol. I, Argonaut kiadó, 1995. 166-167 o

Codul penal actualizat, Meteor Press kiadó, 2008

Gheorghe Boboș-Corina Buzdugan-Veronica Rebreanu: Teoria generală a statului și s dreptului, Argonaut kiadó, 2008. 47-47 338-347 o.

Graves, Robert: A görög mítoszok II. kötet, Európa könyvkiadó, 1981. 5-17 o.

Magyar Értelmező Kéziszótár!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Fischer, L. Nancy: Oedipus Wrecked? The Moral Boundaries of Incest, Gender and Society, vol. 17, No.1 2003. pp.92-100

Kortmulder, K.: An Ethological Theory og the Incest Taboo and Exogamy: With Special Reference to the Views of Claude Levi-Strauss, Current Anthropology, vol. 9, 1968. pp. 437-449

Shaw, D. Brent: Explaining Incest: Brother-Sister Marriage in Graeco-Roman Egypt, Man, New Series, vol. 27 1992. pp. 267-299

Strong, Bryen: Toward a History of the Experiential Family: Sex and Incest in the Nineteenth-Century Family, Journal of Marriage and Family, vol. 35, 1973. pp. 457-466

Linkek

<http://dexonline.ro/search.php?cuv=incest>

<http://dictionar.romedic.ro/incest>

<http://www.dscllex.ro/coduri/cpp.htm>

http://drept.ucv.ro/RSJ/RSJ_nr1_2007.pdf

http://www.in-justitie.ro/in_justitie_nr_8.pdf

<http://www.jstor.org/stable/3081816>

<http://www.jstor.org/stable/2804054>

<http://www.jstor.org/stable/2740395>

<http://www.jstor.org/stable/656299>

<http://www.jstor.org/stable/350581>

<http://www.juridice.ro/note-studii-opinii/39465.html>

http://law.ubbcluj.ro/ro/cd_id/Anul%20III/Suporturi%20de%20curs/curs_penal_special.pdf

<http://www.onlinebioterra.evonet.ro/Biblioteca%20Online/DREPT/AN%201/Curs%20I.S.D.R..pdf>

http://philosophy.uaic.ro/site/philosophy/12_Manea.pdf

http://www.police.hu/print/elemzesek/jogalkotas/ero_kozosules.html

Függelékek

a) függelék

20 európai állam, ahol büntetendő a vérfertőzés

20 EURÓPAI ORSZÁG	Vérfertőzésre vonatkozó törvényszakasz száma
ALBÁNIA	106. törvényszakasz
AUSZTRIA	211. törvényszakasz
BULGÁRIA	154. törvényszakasz
CSEHORSZÁG	245. törvényszakasz
CIPRUS	147. törvényszakasz
HORVÁTORSZÁG	198. törvényszakasz
SVÁJC	213. törvényszakasz
ÉSZTORSZÁG	144. törvényszakasz
FINNORSZÁG	Btk. 17 Fejezet, 22 rész
NÉMETORSZÁG	173. törvényszakasz
GÖRÖGORSZÁG	345. törvényszakasz
OLASZORSZÁG	564. törvényszakasz
ÍRORSZÁG	The Pment. Of Inc Act 1908, Crim. Law Act 1995
ÍZLAND	200.törvényszakasz
LIECHTENSTEIN	211. törvényszakasz
MAKEDÓN KÖZTÁRSASÁG	194. törvényszakasz
NAGY-BRITANNIA	Sexual Offence Act 2003, 64., 65
MOLDVAI KÖZTÁRSASÁG	201 törvényszakasz

NORVÁGIA	197, 198 törvényszakasz
LENGYELORSZÁG	201 törvényszakasz
ROMÁNIA	203 törvényszakasz
SZERBIA	197 törvényszakasz
SVÉDORSZÁG	6. Fejezet, 7.rész
MAGYARORSZÁG	203 törvényszakasz

b) függelék

A kérdőív románul:

CHESTIONAR

1. Ocupația:

- a) Student/Studentă
- b) Jurist
- c) Profesor/soară
- d) Nu știu/nu răspunde

2. Cunoașteți articolul Codului penal, referitor la incest (art. 203)?

- a) Da
- b) Nu
- c) Nu ști/nu răspunde

3. Articolul 203. din Codul penal incriminează incestul ,, Raportul sexual între rude în linie directă sau între frați și surori se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani. După părerea D-voastră sancțiunea este:

- a) Corespunzătoare
- b) Aș sancționa cu mai mult
- c) Aș sancționa cu mai puțin
- d) N-aș sancționa
- e) Nu știu/nu răspunde

4. În proiectul Codului penal articolul referitor la incest este modificat. Cunoașteți modificările?

- a) Da
- b) Nu
- c) Nu știe/nu răspunde

5. În proiectul Codului penal incestul este dezincriminizat, dacă persoana a împlinit vârsta de 18 ani și are capacitatea de discernământ . D-voastră sunteți de acord?

- a) Da
- b) Nu
- c) Nu știe/nu răspunde

6. După părerea D-voastră dezincriminarea incestului ar avea efect asupra societății române?

- a) Da
- b) Nu
- c) Nu știe/nu răspunde

7. D-voastră aveți cunoștință despre cazuri incestuoase?

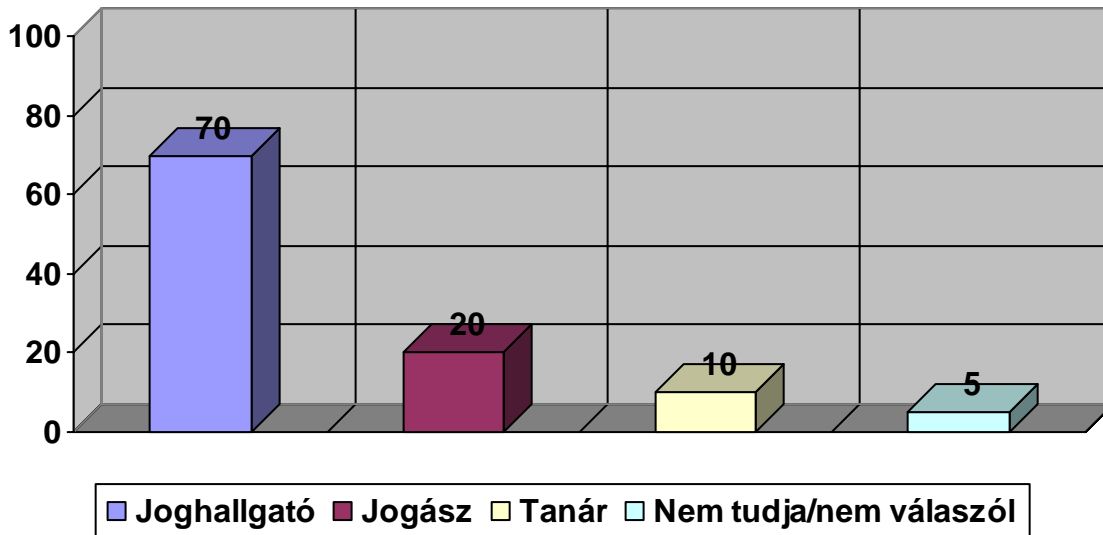
- a) Da
- b) Nu
- c) Nu știe/nu răspunde

8. După părerea D-voastră cât de frecvente sunt cazurile incestuoase?

- a) Frecvente
- b) Rare
- c) Nu știe/nu răspunde

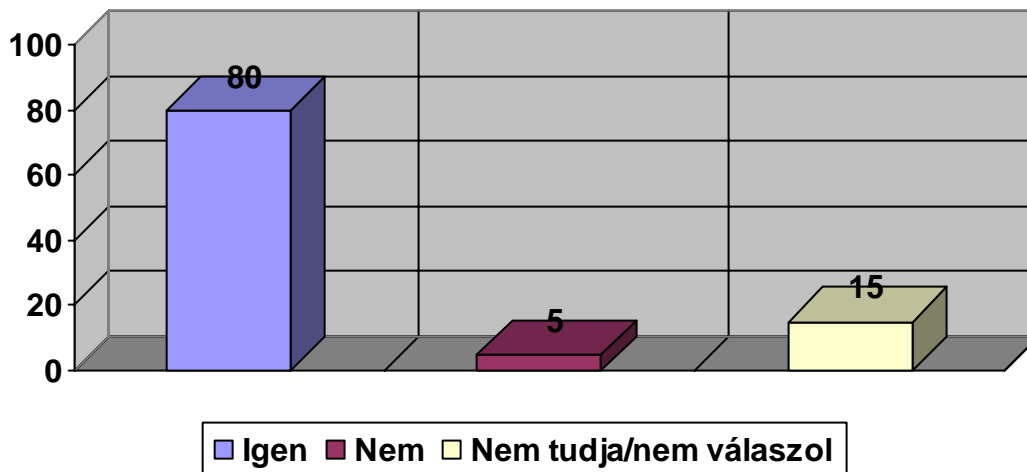
1-es ábra

Foglalkozása

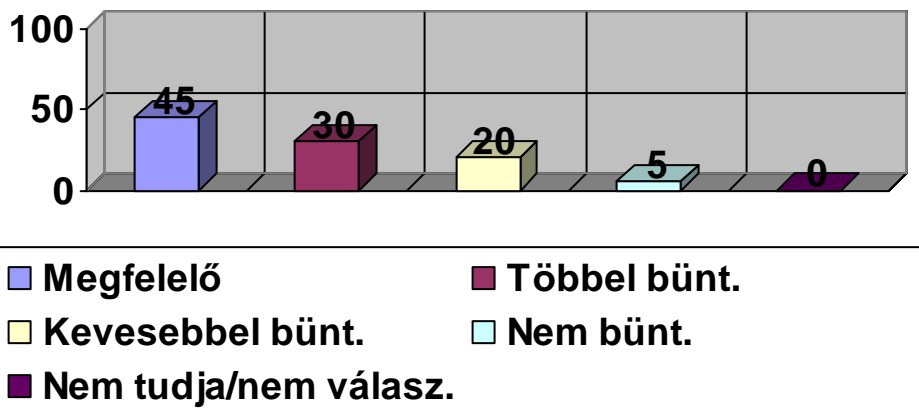
2-es ábra

Ismeri a Btk. vérfertőzésre vonatkozó törvényszakaszát? (203. cikkely)

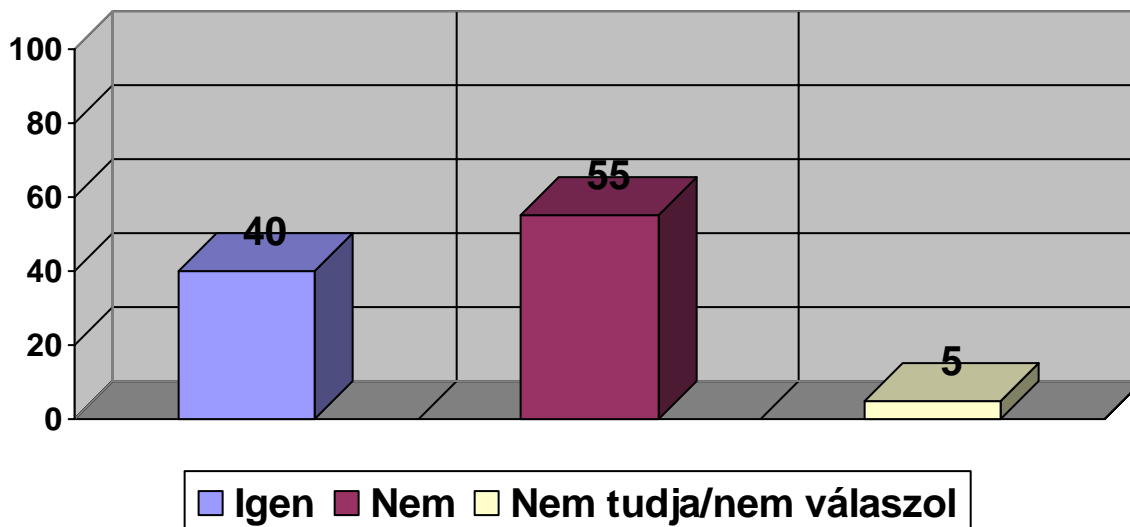
3-as ábra

A Btk. 203. törvényszakasa kimondja, hogy "A nemi közösülés egyeneságú rokonok, vagy fiú-leánytestvér között 2 évtől 7 évig terjedő börtönbüntetéssel büntetendő"
 Ön szerint ez büntetési érték elegendő?

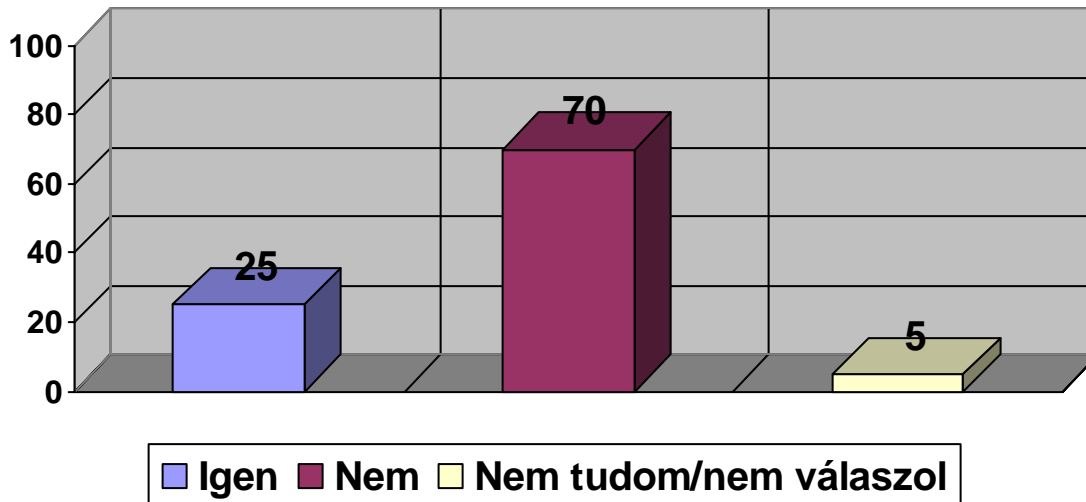
4-es ábra

A Btk.tervezetében a vérfertőzésre vonatkozó törvényszakasz módosült. Ismeri az erre vonatkozó modósítást?

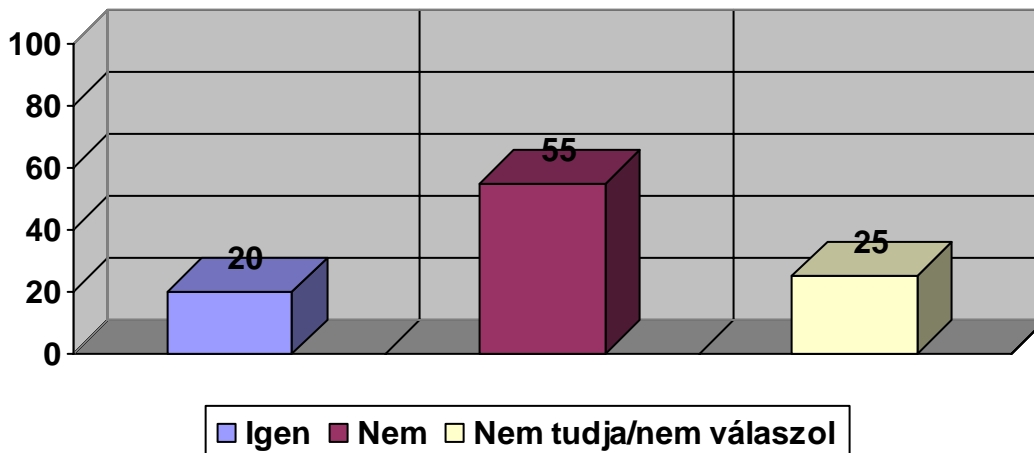
5-ös ábra

A Btk. tervezetben a vérferőzés nem büntetendő, ha az adott személy nagykorú és szabad beleegyezésével történik. Ön egyetért ezzel?

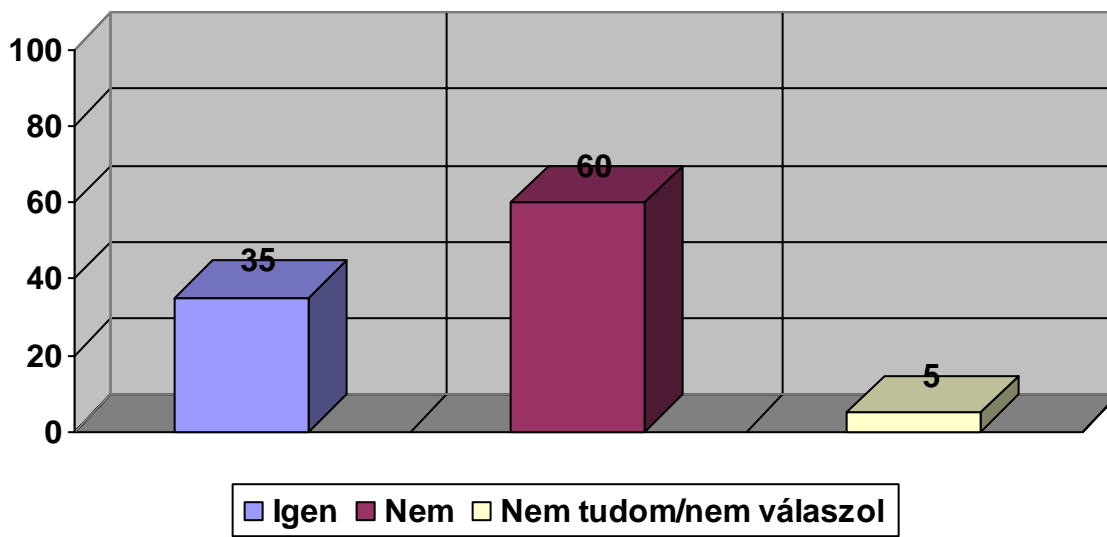
6-os ábra

Ön szerint hatással lenne Románia társadalmára a vérferőzés büntetethezőségének megszüntetése?

7-es ábra

Van- tudása megtörtént esetekről?

8-as ábra

Ön szerint milyen gyakorisággal fordulnak elő vérfertőzéses esetek?

